

İntern Programı Kapsamında Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Uygulama Yeterliliği

Evaluation of Professional Practice Competence of Nursing Students in the Context of Internships

Sultan Ayaz Alkaya¹, Handan Terzi²

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Ankara Türkiye

ÖZ

GİRİŞ ve AMAÇ: Bu çalışma intern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulama yeterliliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM ve GEREÇLER: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılan araştırmanın evrenini, bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=301). Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler örnekleme alınmıştır (n=273). Veriler kişisel bilgi formu ve Nightingale İntern Programı Değerlendirme Ölçeği (N-İPDÖ) kullanılarak toplanmıştır.

BULGULAR: Öğrencilerin yaş ortalaması 22.16±0.97, %88.3'ü kadındı. Öğrencilerin %59.0'unun hemşirelik bölümünü isteyerek tercih ettiği, %92.3'ünün mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı istediği, %43.6'sının klinik hemşiresi olarak çalışmak istediği ve %89.0'unun hemşirelik mesleğinde ilerlemeyi planladıkları saptanmıştır. N-İPDÖ ortalama puanının 3.80±0.54 olduğu belirlenmiştir. Ölçek alt boyut ortalama puanları; programın genel özellikleri 3.57±0.64, kişisel gelişim 3.92±0.63, mesleki gelişim 3.98±0.58, rehberlik/danışmanlık 3.69±0.76, uygulama alanının özellikleri 3.34±0.80, hasta ve yakınları ile iletişim 4.08±0.69 olarak bulunmuştur. Bölümü isteyerek tercih eden, mezuniyet sonrası hemşirelik yapmak isteyen öğrencilerin N-İPDÖ ortalama puanının daha yüksek olduğu (p<.05); yaş, cinsiyet, gelecekteki kariyer planı gibi değişkenlerin N-İPDÖ ortalama puanını etkilemediği belirlenmiştir (p>.05).

TARTIŞMA ve SONUÇ: Hemşirelik öğrencilerinin intern programına ilişkin değerlendirmelerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin N-İPDÖ "hasta ve yakınları ile iletişim" alt boyutundan en yüksek, "uygulama alanının özellikleri" alt boyutundan en düşük puanı aldıkları saptanmıştır. İntern programının hemşirelik müfredatına eklenmesi ve uygulama alanının özelliklerinin iyileştirilmesine yönelik düzenlemeler yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşire, mesleki yeterlilik, yeterliğe-dayalı eğitim

ABSTRACT

INTRODUCTION: This study was conducted to determine the evaluation of professional practice competence of nursing students in the context of internships.

METHODS: A descriptive-cross-sectional design was used. The universe was constituted of senior nursing students in a university (N=301). The sample was comprised of the students who agreed to participate in the study (n=273). The data were collected via a questionnaire and the Nightingale-Internship Program Evaluation Scale (N-IPES).

RESULTS: The average age was 22.16±0.97 and 88.3% were female. Of the students, 59.0% enthusiastically registered the nursing school, 92.3% desired to perform nursing after graduation, 43.6% preferred to work as staff nurse and 89.0% planned to progress in the profession. The N-IPES total mean score was 3.80±0.54. The average scores of subscales were for general features of the program 3.57±0.64, for personal development 3.92±0.63, for professional development 3.98±0.58, for guidance/counseling 3.69±0.76, for features of the practice area 3.34±0.80 and for communication-with-patients-and-relatives 4.08±0.69. The N-IPES total mean scores of the students who enthusiastically registered the nursing school and desired to perform nursing after graduation were significantly higher (p<.05); age, gender and the feature career plan variables did not affect the N-IPES total mean score significantly (p>.05).

DISCUSSION AND CONCLUSION: In conclusion, students' evaluation of the internships was positive. The mean score of "communication-with-patients-and-relatives" subscale was the highest and "features of the practice area" mean score was the lowest. It is recommended that the internship program should be integrated into the nursing curriculum and the features of the practice area should be improved.

Keywords: competency-based education, nurse, professional competence

İletişim / Correspondence:

Dr. Handan Terzi
Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Ankara Türkiye
E-mail: handan4806@hotmail.com
Başvuru Tarihi: 15.08.2020
Kabul Tarihi: 08.03.2021

GİRİŞ

Ülkelerin demografik ve hastalık örüntülerinde hızlı değişimler meydana gelmektedir (1). Bu değişimler, günümüzde sağlık bakım önceliklerini etkilemekte ve sağlık sistemlerinin güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (1,2). Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesinde, hemşirelik teorik ve pratik eğitiminin kalitesini artırmak oldukça önemlidir (3,4). Uygulamalı eğitim, profesyonel yaşama hemşireleri hazırlayan tüm lisans programlarının önemli bir parçasını oluşturmakta, öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, tutum ve becerilerin yaşayarak ve yaparak öğrenilmesine olanak sağlamaktadır (3,5,6). Mesleki uygulama süresince öğrenci hemşireler, derslerde öğrendikleri eleştirel düşünme, klinik değerlendirme ve hemşirelik bakımındaki yeterliliklerini uygulamaya aktarmaktadır (4). Mesleki uygulama ortamlarının, öğrencilere meslek hayatlarında başarılı olmalarını sağlamak için en iyi öğrenme fırsatlarını sunması oldukça önemlidir (5). Literatürde okul-hastane işbirliği, klinisyenler ve akademisyenler arasındaki iletişim, uygulama alanlarındaki öğrenci sayısı, uygulama alanlarının fiziki koşulları, destekleyici öğrenme ortamı, öğrencinin mesleğe aidiyet duygusunu ve yaratıcılık becerisini destekleyen tekniklerin klinik öğrenmeyi etkilediği bildirilmiştir (2,7,8). Mesleki beceri öğretiminde öğrencilerin yaratıcılık becerisini destekleyen yöntemlerden biri de hemşirelik meslek dersleri uygulamasıdır (intern programı) (8).

İntern programı, öğrencinin otonomi ve mesleki öz güven kazanmasına katkıda bulunmak amacıyla geliştirilmiştir (9). İntern programında öğrencilerden hemşirelik mesleğine özgü değer, tutum, bilgi ve becerilerin kullanılmasında yeterlilik kazanması beklenmektedir (10). Yapılan çalışmalarda, intern programı sonrası öğrencilerin mesleğe bağlılıklarının arttığı bildirilmiştir (2,6-8). Başka bir çalışmada hemşirelik öğrencileri, doğru seçilen uygulama alanlarının klinikte geçirdikleri zamanın kalitesini arttığını ifade etmiştir. Aynı çalışmada öğrenciler, kliniğe uygun belirlenen öğrenim hedefleri doğrultusunda öğrencinin performansıyla ilgili yapıcı geri bildirim verilmesinin, klinik tecrübelerini ve intern programından aldıkları doyumunu olumlu etkilediğini bildirmiştir (2).

Ülkemizde hemşirelik eğitiminde henüz çok yakın bir geçmişe sahip olan intern programının

geliştirilip ülke geneline yaygınlaştırılabilmesi için, programla ilgili yeterliliklerin belirlenmesi bir gerekliliktir (11). Belirlenen yeterlilikler çerçevesinde uygulamalı eğitimin standardizasyonunun sağlanmasına ve öğrenci hemşirelerin mezuniyet öncesinde klinik ortama uyumları sağlanarak, çalışma ortamına hazır olma durumlarına katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, intern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulama yeterliliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İntern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulamalarının yeterliliği nasıldır?
2. İntern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulamalarının yeterliliğini etkileyen faktörler nelerdir?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi ve örneklemi

Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır. Hemşirelik müfredatında, hemşirelik meslek dersleri uygulaması dördüncü sınıfta yer almaktadır. Bu nedenle araştırmanın evrenini, bir üniversitenin hemşirelik bölümünde okuyan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur (n=301). Araştırmaya katılmayı kabul eden, hemşirelik meslek dersleri uygulaması yapan ve iletişim kurabilen öğrenciler örnekleme alınmıştır (n=273). Çalışmaya gönüllü katılım oranı %90.6'dır.

Veri toplama araçları

Verilerin toplanmasında, kişisel bilgi formu ve Nightingale İntern Programı Değerlendirme Ölçeği (N-İPDÖ) kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Literatür (12) doğrultusunda hazırlanan form, öğrencilerin yaş, cinsiyet, bölüme isteyerek girme ve mezuniyet sonrası kariyer planlarını belirlemeye yönelik kapalı uçlu altı sorudan oluşmuştur.

Nightingale İntern Programı Değerlendirme Ölçeği (N-İPDÖ): Ölçek, intern programı çerçevesinde klinik uygulama yeterliliğinin öz bildirim dayalı olarak değerlendirilmesi amacıyla Hotun-Şahin ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, beşli likert tipte, 39 madde ve altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; kişisel gelişim (9 madde), mesleki gelişim (11 madde), rehberlik/danışmanlık (5 madde), programın genel özellikleri (7 madde),

uygulama alanının özellikleri (4 madde), hasta ve yakınları ile iletişimidir (3 madde). Ölçek, elde edilen ortalama puan 1'e yaklaştıkça öğrencinin intern programına ilişkin değerlendirmesinin olumsuz; 5'e yaklaştıkça olumlu olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0.95 olup, alt boyutlarda 0.72-0.94 arasındadır (10). Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur.

Verilerin toplanması

Araştırma 2016-2017 akademik yılında gerçekleştirilmiştir. Veriler 5-9 Haziran 2017 tarihleri arasında toplanmıştır. İtern programı "hemşirelik meslek dersleri uygulaması" dersleri kapsamında gerçekleştirilmektedir. Belirtilen akademik yılda hemşirelik meslek derslerinin uygulaması, güz ve bahar döneminde iki ayrı ders olarak haftada üç saat teorik ve 18 saat saha/klinik uygulamadan oluşmaktaydı. Bu kapsamda öğrenciler dahiliye, cerrahi, kadın sağlığı, çocuk sağlığı ve psikiyatri kliniklerinde ve halk sağlığına ilişkin merkezlerde uygulama yapmıştır. İtern programı, eğitim-öğretim yılının güz döneminde başlamış ve bahar dönemi sonunda sona ermiştir. Üniversitenin Etik Komisyonundan ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan araştırma öncesinde gerekli yazılı izinler alınmış olup, veri toplama araçları hemşirelik meslek dersleri uygulaması tamamlandıktan sonra uygulanmıştır. Veri toplama araçları dağıtılmadan önce öğrencilere bilgilendirilmiş onam formu okunduktan sonra sözlü ve yazılı izinleri alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere veri toplama araçları dağıtılmış, araştırmacılar gözetiminde doldurmaları sağlanmıştır. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik bölümünde 2018-2019 akademik yılında müfredat güncellenmiş; hemşirelik meslek derslerinin uygulaması yalnızca bahar döneminde haftada dört saat teorik ve 28 saat uygulama olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (13).

Verilerin değerlendirilmesi

Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 18 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerde sayı, yüzdelik dağılımları, ortalama, standart sapmadan yararlanılmıştır. İlişkisel analizlerde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir ($p < 0.05$).

Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırmadan elde edilen veriler sadece uygulama kapsamında değerlendirilen hemşirelik bölümü dördüncü sınıf öğrencilerine genellenebilir. Verilerin öğrencilerin öz bildirimlerine dayalı olması, verilerin kalitesini etkilemiş olabilir.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması 22.16 ± 0.97 olup, %88.3'ünün kadın olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %59'unun hemşirelik bölümünü isteyerek tercih ettiği, %92.3'ünün mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı istediği, %89'unun hemşirelik mesleğinde ilerlemek istediği, %43.6'sının klinikte hemşire olarak çalışmak istediği saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (n= 273)

Tanıtıcı özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	241	88.3
Erkek	32	11.7
Hemşirelik bölümünü isteyerek tercih etme		
Evet	161	59.0
Hayır	112	41.0
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapma isteği		
Evet	252	92.3
Hayır	21	7.7
Gelecekteki kariyer planı		
Hemşirelik mesleğinde ilerleme	243	89.0
Meslek değiştirme	30	11.0
Çalışmak istediği alan*		
Klinik hemşiresi	119	43.6
Yönetici hemşire	96	35.2
Akademisyen hemşire	96	35.2

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Öğrencilerin N-İPDÖ toplam puan ortalaması 3.80 ± 0.54 olarak bulunmuştur. N-İPDÖ alt boyutlarının ortalama puanlarının sırasıyla "hasta ve yakınları ile iletişim" için 4.08 ± 0.69 ; "mesleki gelişim" için 3.98 ± 0.58 ; "kişisel gelişim" için 3.92 ± 0.63 ; "rehberlik/danışmanlık" için 3.69 ± 0.76 ; "programın genel özellikleri" için 3.57 ± 0.64 ve "uygulama alanının özellikleri" için 3.34 ± 0.80 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2.).

Tablo 2. Öğrencilerin N-İPDÖ ve alt boyutlarının puan ortalamaları (n= 273)

Ölçek ve Alt Boyutları	X± SS
N-İPDÖ Toplam	3.80 ± 0.54
Programın genel özellikleri	3.57 ± 0.64
Kişisel gelişim	3.92 ± 0.63
Mesleki gelişim	3.98 ± 0.58
Rehberlik/danışmanlık	3.69 ± 0.76
Uygulama alanının özellikleri	3.34 ± 0.80
Hasta ve yakınları ile iletişim	4.08 ± 0.69

Hemşirelik bölümünü isteyerek tercih eden ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmak isteyen öğrencilerin N-İPDÖ ortalama puanının daha yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Yaş, cinsiyet, gelecekteki kariyer planı gibi değişkenlerin N-İPDÖ ortalama puanını etkilemediği saptanmıştır ($p > 0.05$) (Tablo 3.).

Tablo 3. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre N-İPDÖ ortalama puanları (n= 273)

Tanıtıcı özellikler	n	N-İPDÖ (X± SS)	p
Cinsiyet			
Kadın	241	3.80 ± 0.53	0.345
Erkek	32	3.72 ± 0.60	
Hemşirelik bölümünü isteyerek tercih etme			
Evet	161	3.87 ± 0.55	0.002
Hayır	112	3.70 ± 0.52	
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapma isteği			
Evet	252	3.82 ± 0.54	0.044
Hayır	21	3.57 ± 0.52	
Gelecekteki kariyer planı			
Hemşirelik mesleğinde ilerleme	243	3.81 ± 0.54	0.169
Meslek değiştirme	30	3.67 ± 0.58	

TARTIŞMA

Günümüz sağlık bakım hizmetlerinin sunumunda özellikle yeni mezun hemşirelerin profesyonel yetkinliklerini çalışma ortamlarına hızlı bir şekilde aktarmaları beklenmektedir (14). Bu araştırmayla intern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulama yeterliliği belirlenerek, diğer fakültelerin müfredat geliştirme çalışmalarına ışık tutmak amaçlanmıştır. Klinik öğrenme, öğrenciye teorik ve pratik bilgilerini uygulamaya aktarma fırsatı sunduğu ve onların farklı sağlık bakım ortamlarındaki uygulamalara hazırlıklı birer profesyonel olarak

yetişmelerine yardımcı olduğu için, hemşirelik eğitiminin temel taşı olarak kabul edilmektedir (15). Bu çalışmada da öğrencilerin N-İPDÖ toplam puanına göre, intern programı kapsamında meslek dersleri uygulamasıyla ilgili değerlendirmelerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, N-İPDÖ ile yapılan farklı bir çalışmanın sonucuyla paralellik göstermektedir (16). Başka bir çalışmada, intern programı olan bir fakültede eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin, intern uygulaması olmayan fakültelerdeki hemşirelik öğrencilerine programı önerdikleri belirlenmiştir (17). İtern programının öğrenciler tarafından amacına ulaştırılmasının, programın etkinliğinin artırılmasına katkıda bulunacağı söylenebilir.

İtern programı, hemşirelik öğrencilerinin mesleğe hazır oluşluk durumlarını etkilemektedir (9, 18, 19). Bu çalışmada, hemşirelik bölümünü isteyerek tercih eden ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmak isteyen öğrencilerin intern programına ilişkin değerlendirmesinin daha olumlu olduğu bulunmuştur. Klasik hemşirelik eğitimiyle intern programının entegre edildiği hemşirelik eğitiminin karşılaştırıldığı bir çalışmada, intern programındaki hemşirelik öğrencilerinin kendilerini mesleğe hazır hissetme durumunun yaklaşık iki kat daha fazla olduğu belirlenmiştir (19). Başka bir çalışmada, intern programının hemşirelik öğrencilerinin mesleki doyumlarını olumlu etkilediği saptanmıştır (20). Hemşirelik mesleğini isteyerek tercih etme durumunun, öğrencilerin öğrenme isteklerini olumlu etkilediği düşünülmektedir. Hemşirelik eğitiminde verilen teorik ve pratik bilgilerin intern programı çerçevesinde görünür olmasının, öğrencileri hemşirelik mesleğine motive ettiği söylenebilir.

Hemşirelik öğrencilerinin bağımsız karar verme, eleştirel düşünme, sorumluluk alma, mesleki bilgi ve beceriyi geliştirme ve liderlik rolünün kullanılması, intern programının hedeflerindedir (13). Bu çalışmada, öğrencilerin intern programının genel özelliklerini olumlu yönde değerlendirdikleri belirlenmiştir. N-İPDÖ'nün kullanıldığı bir çalışmada öğrencilerin, programın genel özelliklerini olumlu yönde değerlendirdikleri, fakat en düşük ortalama puanı bu alt boyuttan aldıkları saptanmıştır (16). İtern programının genel özelliklerinin sağlık bakım hizmetlerindeki güncel gelişmeler doğrultusunda geliştirilmesinin, öğrencilerin programdan aldıkları doyumunu arttıracığı düşünülmektedir.

İntern programı öğrencilerin klinik karar verici rollerini aktif olarak kullanmalarına fırsat oluşturmakta, böylece özgüvenleri artmaktadır (2,6,21). Bu çalışmada, öğrencilerin N-İPDÖ “mesleki gelişim” ve “kişisel gelişim” ortalama puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, Yılmaz-Karabulutlu ve arkadaşlarının çalışmasında öğrenciler, intern programının mesleki ve kişisel gelişimlerine olan etkilerini olumlu yönde değerlendirmiştir (16). İntern programı süresince mesleki ve kişisel gelişim açısından yeterli hissedilen öğrencilerin, çalışma alanlarında daha iyi birer rol model olacakları düşünülmektedir.

Uygulama alanında öğrencilerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayan öğrenme ortamı; otonomilerini, klinik öğretici ve diğer ekip üyelerinin sosyal desteğinden aldıkları doyumunu arttırabilmektedir (20). Klinik rehberlik, öğrencilerin bilgi ve beceri kazanmaları ve profesyonel bir bakış açısı geliştirmelerini kolaylaştırarak, hemşirelik eğitiminin kalitesini arttıran bir yaklaşımdır (22). Bu çalışmada ise, öğrencilerin N-İPDÖ “rehberlik/danışmanlık” ve “uygulama alanının özellikleri” alt boyutları ortalama puanlarının diğer alt boyutlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, uygulama alanlarının öğrencilerin beklentilerini karşılamadığını ve yeterince rehberlik alamadıklarını düşündürmektedir. Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin klinik öğrenme ortamını orta derecede tatmin edici buldukları belirlenmiştir (23). Öğrencilere klinikte rehberlik edecek klinisyen ve akademisyen hemşireler için gereken asgari yeterliliklerinin standardize edilmesinin, rehberlerin uygulama ortamındaki etkinliğini arttıracığı söylenebilir. Bununla birlikte, uygulama alanları ile fakülte arasındaki işbirliğinin arttırılması, öğrencilere daha etkin bir öğrenme ortamı sunulmasına ve eğitim kalitesinin artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Hemşire-hasta iletişimi, hemşirelik bakımının kalitesinin arttırılmasının temel taşıdır (24). Bu çalışmada, öğrencilerin en yüksek puanı N-İPDÖ “hasta ve yakınları ile iletişim” alt boyutundan aldıkları belirlenmiştir. Yılmaz-Karabulutlu ve arkadaşları tarafından yapılan çalışma da intern hemşirelerin N-İPDÖ “hasta ve yakınları ile iletişim” alt boyutu ortalama puanının en yüksek olduğu belirlenmiştir (16). Başka bir çalışmada, öğrencilerin %91.2’sinin intern programı sonrası hasta ve ailesiyle, %93’ünün sağlık ekibiyle

iletişimde kendilerini geliştirdiklerini ifade ettiği bulunmuştur (18). İntern programının, hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir. İntern programının hedefleri doğrultusunda geliştirilen iletişim becerilerinin, hem bakım kalitesine hem de ekip işbirliğine olumlu katkılarının olacağı açıktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, hemşirelik öğrencilerinin intern programına ilişkin değerlendirmelerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin, N-İPDÖ “hasta ve yakınları ile iletişim” alt boyutundan en yüksek, “uygulama alanının özellikleri” alt boyutundan en düşük puanı aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini isteyerek seçme ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapma isteğinin, mesleki uygulama yeterliliklerini etkilediği bulunmuştur.

Öğrencilerin, kapsamlı bir uygulama ortamında farklı mesleki becerilerini geliştirerek mesleğe daha hazır bir şekilde başlayacakları ön görülmektedir. Mesleğe hazır bir şekilde başlayan yeni mezun hemşirelerin, değişen ve gelişen hemşirelik rollerini daha aktif kullanmalarının kolaylaşacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, intern programının hemşirelik müfredatına eklenmesi, müfredatında intern programı olan fakültelerde uygulama alanının özelliklerinin iyileştirilmesine yönelik düzenlemeler yapılması önerilmektedir.

Teşekkür: Bu çalışma 5-8 Kasım 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen 5. Uluslararası 16. Ulusal Hemşirelik Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur. Yazarlar çalışmaya katılan tüm hemşirelik bölümü dördüncü sınıf öğrencilerine teşekkürlerini sunarlar.

KAYNAKLAR

1. WHO Regional Office for the Eastern Mediterranean: A guide to nursing and midwifery Education Standards. Cairo, Egypt; 2015: 1-31.
2. Aithiga H, Mohidin S, Park YS, Tekian A. *Terzi H. ve Ark. practice: Nursing Intern and Faculty Perceptions on Clinical Experiences. Med Teach.* 2017; 39(sup1):55-62.
3. Wighus M, Bjork IT. An educational intervention to enhance clinical skills learning: Experiences of nursing students and teachers. *Nurse Educ Pract.* 2018; 29:143-9.

4. WHO. State of the world's nursing 2020: investing in education, jobs and leadership. Geneva: World Health Organization. 2020:1-144.
5. Jayasekara R, Smith C, Hall C, Rankin E, Smith M, Visvanathan V, et al. The effectiveness of clinical education models for undergraduate nursing programs: A systematic review. *Nurse Educ Pract*. 2018; 29:116-26.
6. Ayaz-Alkaya S, Yaman-Sozbir S, Bayrak-Kahraman B. The effect of nursing internship program on burnout and professional commitment. *Nurse Educ Today*. 2018; 68:19-22.
7. Gorman LL, McDowell JRS. Identifying the needs of critical and acute cardiac care nurses within the first two years of practice in Egypt using a nominal group technique. *Nurse Educ Pract*. 2018; 28:127-34.
8. Ma X, Yang Y, Wang X, Zang Y. An integrative review: Developing and measuring creativity in nursing. *Nurse Educ Today*. 2018; 62:1-8.
9. Ahanchian M, Sharafi S, Vafae M, Hajiabadi F. Evaluate the effectiveness of internship program in nursing student using Kirkpatrick's model. *Research in Med Educ*. 2017; 9(1):17-9.
10. Hotun-Şahin N, Can G, Eşkin-Bacaksız F, Şenyuva E, Balcı S, Çavdar İ, et al. Nightingale intern programı değerlendirme ölçeğinin (N-İPDÖ) geliştirilmesi [Development of the Nightingale Internship Program Evaluation scale]. *FN Hem Derg*. 2016; 24(3):143-54.
11. Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı [Internet]. 2014 [Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2020]. Erişim adresi: <http://www.hemed.org.tr/images/stories/hucep-2014-pdf.pdf>.
12. Tural Büyük E, Rızalar S, Çetin A, Sezgin S. Hemşirelerin intörn eğitim uygulaması hakkındaki görüş ve önerileri [Opinions and suggestions of nurses about internship]. *Balıkesir Sağlık Bil Derg*. 2014; 3(3):135-40.
13. Gazi Üniversitesi Bilgi Paketi. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Dersler-AKTS Kredileri [Internet]. 2019 [Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2020]. Erişim adresi: <http://gbp.gazi.edu.tr/>.
14. Arrigoni C, Grugnetti A, Caruso R, Gallotti M, Borrelli P, Puci M. Nursing students' clinical competencies: a survey on clinical education objectives. *Ann Ig*. 2017; 29(3):179-88.
15. Chicca J. Should we use preceptorships in undergraduate nursing education? *Nurs Forum*. 2020; 55(3):480-4.
16. Yılmaz-Karabulutlu E, Bahçecioğlu-Turan G, Gündüz-Oruç F. The effect of internships on students' satisfaction with their nursing education. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020; 23(1):60-6.
17. Bahçecioğlu-Turan G, Tan M, Dayapoğlu N. Hemşirelik öğrencilerinin ve klinik hemşirelerin intörn uygulamasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi [Determining the opinions of clinic nurses and nursing students about internship]. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017; 20(3):170-9.
18. Ateş N, Güçlüel Y, Pirecioğlu M, Güngörmüş E, Yıldırım A. İntörn klinik uygulama programına yönelik intörn hemşire, rehber hemşire ve klinik sorumlu hemşiresinin görüş ve önerileri [Opinions and recommendations of intern nurse, mentor nurse and clinical responsible nurse about intern clinical practice program]. *HEMARGE*. 2017; 19(3):1-11.
19. Dönmez S, Weller BK. Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi [Examining the views of senior students in nursing school in relation (or that are related) to the two different education systems they have received]. *Acıbadem Univ Sağlık Bilim Derg*. 2019; 10(1):42-8.
20. Mohammed B, Ahmed W. Evaluation of nurse interns' satisfaction and hospital as an educational environment in nursing internship training program, Saudi Arabia. *Saudi J Health Sci*. 2020; 9(1):22-9.
21. Günerigök F, Yılmaz-Kurt F, Küçüköğlü S. Hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme sürecinde özgüven ve anksiyete düzeylerinin belirlenmesi: iki farklı program örneği [Determination of nursing student's self-confidence and anxiety levels in the process of clinical decision making: example of two different programs]. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020; 23(1):77-94.
22. Esteves LSF, Cunha ICKO, Bohomol E, Negri EC. Supervised internship in undergraduate education in nursing: integrative review. *Rev Bras Enferm*. 2018; 71:1740-50.
23. Sharifipour F, Heydarpour S, Salari N. Nursing and midwifery students' viewpoints of clinical learning environment: a cross-sectional study. *Adv Med Educ Pract*. 2020; 11:447-54.
24. Kerr D, Ostaszkiwicz J, Dunning T, Martin P. The effectiveness of training interventions on nurses' communication skills: A systematic review. *Nurse Educ Today*. 2020; 89(104405):1-12.